

2018-05-31

Lunds kommun
Tekniska Forvaltningen
tekniska.forvaltningen@lund.se

Yttrande över Samråd Grönprogram 2018/0153

Lunds Naturskyddsforening, LNF, har tagit del av forslagen och vill lämna några synpunkter.

Sammanfattning

Det utsända materialet är ordrikt och pekar på många viktiga problem som måste lösas, men innehåller få konkreta besked eller forslag till åtgärder. Därmed står det fritt för politiker och chefer att senare besluta om vilka mål som ska uppfyllas. Programmet gäller främst de områden som kommunen äger eller har rådighet över, men texten behandlar även många andra. Texten har en tydlig slagsida till förmån för parker. Flera nya begrepp introduceras, särskilt med koppling till ekosystem och grön infrastruktur, utan att dessa förklaras närmare.

Inga tydliga försök görs att utvärdera resultatet av det sedan 2006 gällande Grönstruktur- och naturvårdsprogrammet eller av de skötselinsatser som har genomförts under programtiden. Likväl föreslår man ett program med en helt annan struktur och inriktning. Några brister redovisas i punktform.

- Skötseln av naturreservat, befintliga och nya, samt ansvarsarter måste vara högprioriterad och långsiktig.
- Den som sköter naturområden måste ha en fullgod utbildning.
- Parkrestaureringar måste ske med långsiktig hållbarhet som mål.
- Naturdatabasen måste återuppstå, kompletteras fortlöpande och underhållas. Kartor kopplade till naturdatabasen underlättar skötseln avsevärt.
- De luckor i framställningen som LNF påpekar nedan måste täppas till.

Biologisk mångfald

Eftersom programforslaget innehåller en stor mängd mål som är diffust formulerade och därmed inte kan kommenteras i detalj, kommer LNF nedan att ge exempel på vad som saknas eller är ofullständigt i forslaget. Då kommer foreningen att fokusera på biologisk mångfald.

Ett övergripande mål på sidan 2 är "att stärka den gröna infrastrukturen och säkerställa ett landskapssammanhang där arter kan fortleva genom att värna, utvidga och nyskapa hotade arters livsmiljöer". Här saknar LNF ett åtagande om att de olika områdena ska skötas, eller förvaltas som det uttrycks i förslaget. Om naturområden inte sköts kommer de automatiskt att växa igen och de olika naturvärdena på sikt att försvinna. Skötsel är ett långsiktigt åtagande och kan aldrig med varaktig framgång bedrivas i projektform. Dessutom måste skötseln baseras på att den som i praktiken utför den, känner till varför och hur olika marker bäst ska skötas, vilket kommunen måste kräva i sin offertförfrågan. Under arbetets gång måste kommunen redovisa för entreprenören vilka krav de olika hotade arterna har, var de finns och hur man känner igen dem. Hittills har LNF sett många exempel på motsatsen. Några ljuspunkter finns också, t.ex. Sularpskärrer. I stället för skötsel talar kommunen om utveckling, men vad som menas, hur det ska gå till och vilket resultat man vill uppnå, framgår inte.

Kommunen har hittills förtjänstfullt avsatt flera kommunala naturreservat och föreslår att minst lika många till ska avsättas under de närmaste tio åren. Eftersom skötseln i flera fall inte är tillfredsställande, måste kommunen när fler reservat avsätts, se till att skötseln är långsiktigt garanterad. Enligt kapitel III behöver skyddad natur inte skötas och inte heller de kommunala ansvarsarterna. Skötseln gäller i huvudsak natur i staden, eftersom övriga livsmiljöer som behöver skötas finns på landsbygden och inte på kommunal mark. I staden finns det enligt förslaget inga kommunala ansvarsarter, fastän det i verkligheten finns åtminstone tre bofasta arter som i Sverige nästan bara finns på kommunal mark i Lunds centrala delar. Deras förekomster är inte kända hos alla dem som sköter områdena.

Kommunen har genomfört flera parkrestaureringar med varierande framgång. Ett exempel är Sankt Hans backar där man i slutet av 1990-talet genomförde stora insatser. Man anlade en bäck, planterade in en stor mängd buskar och blommande örter samt lade ut hö från Kungsmarken. LNF har inte sett någon utvärdering av insatserna. För egen del kan föreningen konstatera att de allra flesta av de införda arterna inte finns kvar. De som planterades i buskbryn blev övervuxna av buskarna intill, de som sattes i ängsmarken blev antingen bortklippta eller nedskuggade av meterhögt, tätt gräs och de som sattes längs bäcken blev utkonkurrerade av rosendunört som genom sin storlek och enorma fröspridning snabbt tar över. Området med hö från Kungsmarken hyste många hotade arter vilka länge klarade sig bra. För något år sedan klipptes området som en golfgreen för att det skulle gå lättare att kasta frisbees där och då försvann naturvärdena. Detta är mycket sorgligt eftersom kommunen fick statliga pengar för att genomföra skötseln.

Förslaget anger att ekosystemens viktigaste funktion är att leverera ekosystemtjänster. För att detta ska vara möjligt ska ekosystemen vara funktionella. Vad som menas anges inte och inte heller hur funktionen upprätthålls om inte områdena sköts. Att ekosystemen i sig har egna värden och även de arter som finns där, nämns knappast.

Programmet säger sig ha identifierat ett antal utmaningar som måste övervinnas för att programmets mål ska kunna uppnås. Vilka dessa utmaningar är, hur de påverkar den biologiska mångfalden och hur de ska tacklas nämns inte särskilt tydligt. LNF tänker då bl.a. på

- nedfallet av gödslande ämnen från luften, vilket leder till igenväxning på bl.a. Revingefältet,
- klimatförändringar som bl.a. leder till fler ösregn och översvämningar samt spridning av invasiva främmande arter,
- misskötsel av kommunala buskplanteringar, vilket bl.a. leder till att flera odlingslottsområden är mer eller mindre övergivna fastän kön till sådana är lång,
- fritt fram för cykling i terrängen, även nattetid, vilket leder till störningar av djurlivet och ökat markslitage.

Programmet lyfter återigen fram behovet av sammanhängande ekosystem som medger att växter och djur kan spridas och förflytta sig, s.k. grön infrastruktur. Detta har funnits med i många år, men LNF har inte sett några goda exempel på genomförda insatser. På landsbygden har kommunen sämre rådighet och i staden kan man bl.a. tänka sig fler träd längs gatorna om inte bilarna prioriterades. Detta kan möjligen leda till att vissa växter kan sprida sig men inte hela ekosystem.

Ett sätt som använts i programmet för att prioritera naturvårdsinsatser är att "Värdekärnor och värde-trakter kartläggs genom exempelvis inventeringar och artpoolsanalyser". Därmed riskerar man att övrig natur inkl. hotade arter som finns utanför värdekärnorna lämnas åt sitt öde. Eftersom de identifierade värdekärnorna i huvudsak finns på mark som tillhör staten och de stora godsens, behöver inte kommunen ta så stort ansvar för dem. Det är märkligt att kommunen anser att värdekärnorna behöver identifieras genom fler inventeringar. Skåne tillhör de landskap i Sverige som är allra noggrannast inventerade för många slags växter och djur. Inventeringsresultaten finns i kommunens naturdatabas såvida inte denna är nedlagd eller har blivit bortprioriterad till förmån för träd-databasen. Naturdatabasen måste återuppstå eftersom den är ett viktigt redskap för kommunens arbete med naturvård. Det är numera populärt att hänvisa till Artportalen och därmed påstå att systematiska inventeringar kan undvaras. Eftersom rapporterna i Artportalen är spontana och vare sig heltäckande eller kvalitetssäkrade, kan de inte ersätta systematiska inventeringar eller uppföljningar.

För Lunds Naturskyddsförening

Tomas Björnsson, ordförande, cicero@rtb.se

Kontaktperson: Leif Runeson, leif.runeson@comhem.se